

ИНФОРМАЦИЯ

ЗА ФИТОСАНИТАРНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

към 10.04.2024 г.

Метеорологичните условия през месеците януари и февруари се характеризираха с температури над нормата за периода и валежи под нормата. През месец март агрометеорологичните условия бяха с повишена динамика и редуване на периоди с наднормени температури и стойности до и под климатичните норми за месеца, с поднормено количество на валежи в някои области на страната. Продължителната и топла есен благоприятства развитието на житните култури. Валежите през зимните месеци бяха оскъдни и крайно недостатъчни за добра почвена влагозапасеност. През месец март развитието на земеделските култури протичаше при динамично време. Активизираха се вегетационните процеси при зимните житни култури, рапицата и трайните насаждения. В момента се извършват предсеитбени подготовки на почвата за сеитба на пролетните култури.

ПШЕНИЦА И ЕЧЕМИК

Фенофаза:

Пшеница и ечемик:

ВВСН (21-30-33) „Начало на братене: видим първи брат“ - „Начало на удължаване на стъблото: псевдостъблото и братята са изправени, първото междувъзлие започва да се удължава, върха на конуса на класа е поне 1 см над възела на братене“ - „Третият възел е най-малко на 2 см над втория възел“

Към момента, по оперативни данни на областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ, посевната площ на пшеницата е **1130,638 хил. ха**, а на ечемика **154,603 хил. ха**.

Пролетно подхранване при пшеницата е извършено на **673,348 хил. ха (59,5 % от засетите площи)**, а при ечемика на **75,694 хил. ха (48,9 % от засетите площи)**.

Плевели:

- *при пшеницата* срещу широколистни плевели е извършено третиране на **161,280 хил. ха (14,2 %)**, срещу житни и широколистни **63,680 хил. ха (5,6 %)** и срещу житни **18,550 хил. ха (1,6 %)**. Общо третираните площи възлизат на **243,510 хил. ха (21,5 %)**.

- *при ечемика* срещу широколистни плевели са третирани **16,700 хил. ха (10,8 %)**, срещу житни и широколистни **10,930 хил. ха (7 %)** и срещу житни **1,550 хил. ха (1 %)**. Общо третираните площи са **29,180 хил. ха (64,6 %)**.

Контрол на вредителите:

Обикновена полевка /*Microtus arvalis*/

Вредна дейност на неприятеля е установена в по-голямата част на страната. Плътност около и над ПИВ (0-5 активни колонии/дка) е установена в областите Варна, Враца, Добрич,

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Шумен, Търговище и Ямбол. Плътноста е най-висока в полета с предшественици царевица и слънчоглед.

Обикновена житна пиявица /*Oulema melanopus*/

Начало на поява на презимували възрастните индивиди е установена в областите Бургас, Видин, Враца, Монтана, Пазарджик, Пловдив, Търговище с плътност под ПИВ (0-3 бр. възрастни/ кв. м) и Хасково с 10-15 бр. възрастни/кв. м (под ПИВ).

Обикновен житен бегач /*Zabrus tenebrioides*/

Наблюдава се увеличение на плътността поради топлите дни на месеците януари и февруари и високите за сезона температури. Регистрирана е плътност около ПИВ (3-7 бр. ларви/кв. м) при монокултурно отглеждане в областите Плевен, Пловдив и Сливен.

Листни Въшки /сем. *Aphididae*/

Поради топлата зима се наблюдава масова поява и вредоносна дейност в почти цялата страна. Отчетени са ларви, нимфи и възрастни с плътност под ПИВ (до 6 бр./растение) в областите Бургас, Варна, Видин, Враца, Добрич, Кюстендил, Монтана, Русе, Търговище и Шумен.

Житни мухи /*Phorbia sp., Mayetiola destructor, Oscinella frit*/

В областите Велико Търново, Видин, Плевен и Сливен е установена вредна дейност на ларвите на неприятеля. Запазва се степента на нападение на житните мухи около ПИВ (3-5 бр./кв. м) на ограничени площи.

Вредна житна дървеница /*Eurygaster integriceps*/

В областите Добрич и Перник е констатирано начало на миграция на неприятеля.

Сив царевичен хоботник /*Tanymecus dilaticollis*/

Типични повреди от неприятеля по листата на пшеницата са отчетени в област Добрич, като те са без икономическо значение към този момент.

Мрежести петна по ечемик /*Pyrenophora teres*/

Отчетена степен на нападение от 0-5% в областите Велико Търново, Бургас, Добрич и Търговище, като инфекциозния фон на болестта все още е под Прага на икономическа вредност (ПИВ).

Кафява ръжда /*Puccinia recondita*/

По-напредналите във фенологичното си развитие посеви създават по-добри условия за развитие на болестта. В областите Добрич, Перник и Сливен има нападната листна маса около ПИВ (до 5%).

Септориози по житните /*Septoria tritici, Septoria nodorum*/

И през тази година в посевите се наблюдава ранна поява (от средата на месец ноември) и развитие на патогена по пшеница. Нападението по долните етажи на растенията има в областите Варна, Велико Търново, Видин, Добрич и Монтана. Установени полета в ниска степен на нападение от под и около ПИВ (0-5%) има в областите Бургас, Враца, Плевен, Пловдив, Сливен и Търговище.

Брашнеста мана /*Erysiphe graminis*/

В областите Видин, Велико Търново, Враца, Добрич, Монтана, Перник, Плевен и Сливен са установени единични пустаи по долните етажи на гъсти и добре гарнирани посеви. В

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

областите Ловеч, Плевен и Сливен в част от обследваните посеви е констатирана между 1-4% нападната листна маса (под ПИВ). В област Монтана, в част от посевите с установено нападение, земеделските стопани са извели химична борба с фунгициди. На този етап болестта е без икономическо значение.

РАПИЦА

Фенофаза:

ВВСН (21) „Начало на формиране на страничните разклонения: видимо първото разклонение“ в областите Добрич, Перник Плевен, Разград, Русе и Силистра

ВВСН (23) „Видимо третото разклонение“ в област Велико Търново

ВВСН (23-50) „Видимо третото разклонение“ - „Наличие на цветни пъпки (бутони) още обвити с листа“ в областите Бургас, Варна, Враца, Кюстендил, Монтана, Пазарджик, Сливен, Търговище и Шумен.

ВВСН (54) „Видимо оформени единични цветни пъпки, но още затворени (основно цветообразуване)“ в областите Видин, София град, Видин, Стара Загора и Ямбол.

Към момента, по оперативни данни на областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ, посевната площ на рапицата е **82,367 хил. ха**.

Контрол на вредителите:

Обикновена полевка /*Microtus arvalis*/

Наблюдава се вредна дейност с плътност от единични активни дупки в областите Пазарджик и Разград, до 1 колония/дка в областите Варна, Враца, Монтана и Търговище, до 2 колонии/дка в областите Бургас, Кюстендил и Пазарджик (около и над ПИВ).

Рапична стъблена бълха /*Psylliodes chrysocephala*/

Констатирано е начало и масова поява на вредна дейност на ларвите. Отчетената плътност е под ПИВ: единични повреди по листата в област Перник, 1-2 бр. възрастни/кв. м в област Варна, където е подаден е сигнал за борба при констатирана плътност над ПИВ, 2 бр. възрастни/кв. м в област Сливен. Плътност над ПИВ е установена в област Стара Загора - 4 бр. възрастни/кв. м.

Рапичен стъблен скритохоботник /*Ceutorhynchus napi*/

Констатирана е вредна дейност на възрастното. Установената плътност е 1-2 бр. възрастни/кв. м в областите Бургас, Варна и Добрич (под ПИВ), 1-5 бр. възрастни/ кв. м в областите Кюстендил и Сливен, 2-4 бр. възрастни/кв. м в областите Велико Търново, Видин и Шумен, 2-6 бр. възрастни/кв. м в област Търговище (около и над ПИВ), 4-5 бр. възрастни/кв. м в област Разград и 5-7 бр. възрастни/кв. м в област Враца (над ПИВ).

Рапичен цветояд /*Brassicogethes aeneus (Meligethes aeneus)*/

Установено е начало на поява на възрастното с плътност под ПИВ - 1 бр. възрастно/растение в област Плевен и от 2-3 бр. възрастни/растение в областите Видин и Враца.

Сухо стъблено гниене /фомоза/ /*Leptosphaeria maculans*/

Симптоми на болестта са наблюдавани по долните листни етажи. Отчетеното нападение е единични петна в областите Варна и Велико Търново, 0-5 % в областите Търговище и Шумен.

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

СЕМКОВИ ОВОЩНИ**Фенофаза:****Ябълки:**

ВВСН (07/10-57) „Начало на разпукване на пъпките: първите зелени връхчета на листата са едва видими“/“Фаза „Миши уши“: зелените листни връхчета са 10 мм над люспите на пъпките: отделяне на първите листа“ - „Фаза “Розов бутон”: удължаване на венчелистчетата; чашелистчетата са леко отворени; поява на венчелистчетата“

Круши:

ВВСН (07/10-60) „Начало на разпукване на пъпките: първите зелени връхчета на листата са едва видими“/“Фаза „Миши уши“: зелените листни връхчета са 10 мм над люспите на пъпките: отделяне на първите листа“ - „Отворени първи цветове“

Контрол на вредителите:

През месец март се извършиха зимни пръскания срещу зимуващите стадии на икономически важните вредители по семковите овощни видове. В област Пловдив са проведени предцъфтежни пръскания срещу листни въшки и видове от групата на листозавивачките.

Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla pyri*/

В област Пловдив е констатирана поява на възрастни индивиди, начало на яйцеснасяне и излюпване.

Листни въшки /сем. *Aphididae*/

В област Благоевград са установени яйца по леторастите, при плътност 8% пъпки с яйца на зелена ябълкова листна въшка /*Aphis pomi*/. Начало на излюпване на **листни въшки** е установено в област Кюстендил. Установената плътност на неприятеля в област Пловдив е под ПИВ (2-8 бр./100 пъпки).

Констатирана е поява и вредна дейност на възрастни индивиди **видове от групата на плодовите хоботници /сем. *Rhynchitidae*/** през третата десетдневка на месец март в областите Плевен и Пловдив. Установената плътност в област Плевен е под ПИВ - 5-10 бр. възрастни/100 стръскани клона.

Червен овощен акар /*Panonychus ulmi*/

В област Благоевград е установено нападение под ПИВ.

Листозавивачки /сем. *Tortricidae*/ и Листогризеци гъсеници /сем. *Lasiocampidae*, сем. *Noctuidae*, сем. *Erebidae* /

Начало на вредна дейност на неприятелите е установена през последната десетдневка на месец март в областите Пазарджик, Плевен и Пловдив. В област Плевен плътността е под ПИВ (4-5 бр. гъсеници/дърво).

Ябълкова плодова оса /*Hoplocampa testudinea*/

Установено е начало на летеж в област Пловдив през последната десетдневка на месец март.

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

Струпясване по ябълката /*Venturia inaequalis*/

През последната десетдневка на месец март в област Пловдив е установено узряване на аскоспори. Все още не са отчетени условия за изстрелване в полска среда.

Брашнеста мана по ябълката /*Podospaera leucotricha*/

Наблюдава се начало на развитие на системна форма в област Пловдив.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ**Фенофаза:****Череша и вишни:**

ВВСН (11-53-57/60) „Развиване на първите листа; вижда се оста на развиващия се летораст“ - „Отваряне на пъпките: люспите са отворени, виждат се светлозелени сектори“ - „Чашелистчетата са отворени; вижда се връхчето на венчето (още затворено)“ - „Първи отворени цветове“

Сливи:

ВВСН (11-55-60) „Развиване на първите листа; вижда се оста на развиващия се летораст“ - „При някои пъпки светлозелените люспи са леко отворени“ - „Първи отворени цветове“

Праскови:

ВВСН (11-69) „Развиване на първите листа; вижда се оста на развиващия се летораст“ - „Край на цъфтежа (паднали са всички венчелистчета)“

Кайсии:

ВВСН (60-71) „Първи отворени цветове“ - „Разрастване на яйчника; окапване на завръзи след цъфтежа“

Контрол на вредителите:

В различни области на страната са извършени зимни третириания срещу болести и зимуващи форми на неприятели.

Черна сливова плодова оса /*Hoplocampa minuta*/

От края на месец март в областите Видин, Кърджали и Пловдив е констатирана поява на неприятеля. Извършено е третиране в областите Видин и Кърджали.

Източен плодов червей /*Grapholita (Cydia) molesta*/

В АЕР Петрич (област Благоевград) на 22.02.2024 г. е регистриран летеж на първо поколение, след което в резултат на застудяването летежа е преустановен до 19.03.2024 г. В област Пазарджик летеж на пеперуди от първо поколение е установен на 20.03.2024 г.

Прасковен клонков молец /*Anarsia lineatella*/

В областите Бургас и Пловдив е констатирано възобновяване на вредната дейност на зимуващото поколение на прасковен клонков молец. Предстои подаване на сигнал за борба срещу презимуващото поколение.

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 915 98 98, www.bfsa.egov.bg

Черничева щитоносна въшка /*Pseudaulacspis pentagona*/

Неприятелят е установен в градини от Благоевградски регион с плътност 15-23 зимуващи форми/1 метър клонка.

ЛОЗЯ

Фенофаза:

ВВСН (01-12) „Начало на набъбване на пъпките: пъпките започват да се разрастват вътре в обвивката“ - „Вторите листа са отворени“

Контрол на вредителите:

Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/

През месец март е установено начало на летеж на пеперуди в областите Благоевград и Пазарджик.

Екскориоза /*Phomopsis viticola*/

Установени са симптоми на заболяване по зряла дървесина и е проведено третиране. Предпазни третираня са извършени в областите Бургас и Плевен.

КАРТОФИ

Фенофаза:

ВВСН (01-23) „Начало на покълване: поява на кълнове (< 1 mm)“ - „Поява на третото основно странично разклонение (> 5 cm)“

По оперативни данни на БАБХ, към момента в страната са засадени **0,175 хил. ха** с картофи. От тях с почвени хербициди след засаждане, преди поникване, са третирани **0,160 хил. ха (91,4 %)**. Наторени със сложни комбинирани торове при засаждането са **0,171 хил. ха (97,7 %)**.